

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 februari 2009

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende een betere beschikbaarstelling
van consumenteninformatie bij de aankoop
van een gsm**

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW **LAMBERT c.s.**

Considerans F (*nieuw*)

Een considerans F invoegen, luidende:

«F. gelet op bepaalde aanbevelingen van de door het Vlaams Parlement aangenomen resolutie betreffende niet-ioniserende straling (DOC VI.P., nr. 1996/3 – 2008-2009) en in het bijzonder op het punt 7° ervan.».

Nr. 2 VAN MEVROUW **LAMBERT c.s.**

A) Punt 1

Het woord «gsm-toestellen» vervangen door de woorden «telecommunicatie-eindapparatuur zoals de gsm-toestellen maar ook de draadloze telefoons DECT, de wifi-zendtoestellen, de babyfoons enzovoort».

Voorgaande documenten:

Doc 52 **1335/ (2007/2008):**

001: Voorstel van resolutie van de heer Mayeur c.s.
002: Addendum.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 février 2009

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**visant à améliorer la disponibilité
d'informations à l'attention des
consommateurs lors de leurs achats de GSM**

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME **LAMBERT ET CONSORTS**

Considérant F (*nouveau*)

Insérer un considérant F, rédigé comme suit:

«F. vu certaines recommandations de la résolution adoptée par le Parlement flamand relative aux radiations non ionisantes (Doc. VI. P., n° 1996/3 – 2008-2009) et en particulier le point 7°».

N° 2 DE MME **LAMBERT ET CONSORTS**

A) Point 1

Remplacer le mot «GSM» par les mots «terminaux de télécommunication comme les GSM mais aussi les téléphones sans fil DECT, les émetteurs Wi-Fi, les baby-phones,...».

Documents précédents:

Doc 52 **1335/ (2007/2008):**

001: Proposition de résolution de M. Mayeur et consorts.
002: Addendum.

B) Punt 2

Het woord «gsm's» vervangen door het woord «telecommunicatie-eindapparatuur».

C) Punt 3

Het woord «gsm-model» vervangen door het woord «telecommunicatie-eindapparaat».

Nr. 3 VAN MEVROUW **LAMBERT c.s.**

Punten 5 tot 8 (*nieuw*)

De punten 5 tot 8 invoegen, luidende:

«5. ervoor te zorgen dat de door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid Voedselketen en Leefmilieu uitgegeven brochure «Elektromagnetische velden en gezondheid: uw wegwijzer in het elektromagnetische landschap» voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk wordt en dat de daarin opgenomen informatie dus ruimer wordt verspreid;

6. op de jonge kinderen gerichte reclamecampagnes die het gsm-gebruik aanprijzen te verbieden;

7. ten behoeve van de ouders informatiecampagnes te voeren over de voordelen en de potentiële risico's van het gsm-gebruik door jonge kinderen en in het bijzonder de nadruk te leggen op de praktische raadgevingen voor een rationeel en kortstondig gebruik;

8. bij de Hoge Gezondheidsraad een onderzoek te bestellen naar de overgevoeligheid voor elektromagnetische golven.».

Nr. 4 VAN MEVROUW **DELLA FAILLE c.s.**

Punten 5 en 6 (*nieuw*)

De punten 5 en 6 invoegen, luidende:

«5. dat oortjes die rechtstreeks kunnen worden ingeplugd op het toestel standaard zouden worden geleverd bij elke smartphone of PDA;

B) Point 2

Remplacer le mot «GSM» par les mots «terminaux de télécommunication».

C) Point 3

Remplacer le mot «GSM» par les mots «terminal de télécommunication».

N° 3 DE MME **LAMBERT ET CONSORTS**

Points 5 à 8 (*nouveaux*)

Insérer les points 5 à 8, rédigés comme suit:

«5. de s'assurer que la brochure «Les champs électromagnétiques et la santé – Votre guide dans le paysage électromagnétique», éditée par le SPF Santé publique, Sécurité de la chaîne alimentaire et Environnement, soit accessible au plus grand nombre et donc que l'information y figurant soit plus largement vulgarisée;

6. d'interdire les campagnes publicitaires vantant l'usage de GSM qui ont comme groupe cible les jeunes enfants;

7. de mener des campagnes d'informations destinées aux parents, sur les avantages et les risques potentiels liés à l'utilisation de GSM par de jeunes enfants et d'insister en particulier sur des conseils pratiques pour une utilisation rationnelle, non prolongée,...;

8. de commanditer une étude au Conseil supérieur de la Santé sur l'hypersensibilité aux ondes électromagnétiques.».

Marie-Claire LAMBERT (PS)
Katia DELLA FAILLE DE LEVERGHEM (Open Vld)
Marie-Martine SCHYNS (cdH)
Roel DESEYN (CD&V)

N° 4 DE MME **DELLA FAILLE ET CONSORTS**

Points 5 et 6 (*nouveaux*)

Ajouter les points 5 et 6, rédigés comme suit:

«5. que des oreillettes qui peuvent être branchées directement sur l'appareil soient livrées de série sur tout Smartphone ou PDA;

6. *bij bewustmakingscampagnes ook het gebruik van het niet-draadloos oortje te promoten.».*

Katia DELLA FAILLE DE LEVERGHEM (Open Vld)
Roel DESEYN (CD&V)
Marie-Claire LAMBERT (PS)
Marie-Martine SCHYNS (cdH)
Yolande AVONTROODT (Open Vld)

Nr. 5 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Punt 5 (*nieuw*)

Een punt 5 invoegen, luidende:

«5. *in naam van de volksgezondheid nationale productnormen vast te stellen die als voorwaarde voor het op de markt brengen van toestellen die elektromagnetische straling uitzenden, een blootstellingsgrens bepalen; die grens heeft tot doel te voorkomen dat de gebruiker en de omstanders bij een regelmatig gebruik van het toestel worden blootgesteld aan een SAR (Specific Absorption Rate) van meer dan 0,427 mW/kg; die norm moet evolueren naar een waarde van 0,018 mW/kg, die verplicht zal worden op 1 januari 2012; bij de door die productnorm beoogde toestellen gaat het meer specifiek, maar niet uitsluitend, om de eindstations van het type gsm (inclusief umts), de op grond van DECT werkende telefoons, al dan niet in gebouwen geïnstalleerde wifi-apparatuur, babyfoons enzovoort;».*

Nr. 6 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Punt 6 (*nieuw*)

Een punt 6 invoegen, luidende:

«6. *bij de Europese instanties aan te dringen op een wijziging van de door CEN (European Committee for Standardization) uitgevaardigde technische normen, zodat verplicht rekening wordt gehouden met de gezondheidseffecten en het verplicht wordt het uitzend- en interferentievermogen van het toestel, naar gelang van de verschillende gebruiksomstandigheden, te etiketteren;».*

6. *de promouvoir également, dans le cadre de campagnes de sensibilisation, l'utilisation de l'oreillette avec fil.»*

N° 5 DE MME SNOY ET DETIÈGE

Point 5 (*nouveau*)

Insérer un point 5, rédigé comme suit:

«5. *de fixer, au nom de la santé publique des normes de produits nationales qui conditionnent la mise sur le marché d'appareils émetteurs d'ondes électromagnétiques à une limite d'exposition; cette limite ayant pour but d'éviter, lors d'un usage réglementaire de l'appareil, d'exposer l'utilisateur et les personnes qui l'entourent à un TAS (taux d'absorption spécifique) supérieur à 0,427 mW/kg; cette norme devant tendre vers une valeur de 0,018 mW/kg, qui deviendra obligatoire au premier janvier 2012; les appareils visés par cette norme de produit étant plus spécifiquement, mais pas exclusivement: les terminaux de type GSM (y compris UMTS), les bases et leur(s) combiné(s) DECT, les émetteurs Wi-Fi situés ou non dans des bâtiments, les baby-phones...;».*

N° 6 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Point 6 (*nouveau*)

Insérer un point 6, rédigé comme suit:

«6. *D'intervenir auprès des instances européennes pour la modification de normes techniques émises par le Centre européen de normalisation (CEN), de façon à imposer une prise en compte des effets sur la santé et une obligation d'étiquetage sur la puissance d'émission et d'immixtion de l'appareil, en fonction des différentes circonstances de son utilisation;».*

Nr. 7 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Punt 7 (*nieuw*)**Een punt 7 invoegen, luidende:**

«7. de herziening van de inhoud van de umts-licenties mogelijk te maken, zodat in alle zones ook alternatieve mogelijkheden (bijvoorbeeld wifi, WiMAX) worden aangeboden en aldus doublage van umts met andere equivalente diensten wordt voorkomen;».

Nr. 8 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Punt 8 (*nieuw*)**Een punt 8 invoegen, luidende:**

«8. de distributeurs de verplichting op te leggen draagbare toestellen samen met een oortje met draad te verkopen;».

Nr. 9 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Punt 9 (*nieuw*)**Een punt 9 invoegen, luidende:**

«9. de producenten, distributeurs en installateurs van systemen voor internettoegang en voor de combinatie van een telefoon- met een internetaansluiting verplichtingen op te leggen om te voorkomen dat het draadloze systeem ongewild verbinding maakt en om ervoor te zorgen dat dit systeem kan worden uitgeschakeld op een voor elke gebruiker toegankelijke wijze, alsook om het vermogen van het systeem af te stemmen op de grootte van de woning;».

VERANTWOORDING

Bepaalde operatoren bieden al dan niet draadloze systemen aan om de telefoon- en de internetaansluiting te combineren. Wifitoestellen zijn automatisch aangesloten en zijn makkelijk uit te schakelen. Sommige gebruikers hebben zelfs geen computer en zijn er zich niet van bewust dat het toestel straling uitzendt, terwijl zelfs bewoners van de naburige woningen eraan kunnen zijn blootgesteld.

Andere draadloze telefoons of wifitoestellen beschikken dan weer over een vermogen dat de gebruikersbehoeften inzake bereik ruimschoots overtreft. Daarom stellen de indieners voor dat de operatoren de gebruiker de keuze laten, om te voorkomen dat hij – zonder het zelf te willen – in de leefruimtes van zijn woning aan straling wordt blootgesteld.

N° 7 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Point 7 (*nouveau*)**Insérer un point 7, rédigé comme suit:**

«7. de permettre la révision du contenu des licences UMTS, en vue de desservir toutes les zones par des canaux alternatifs (Wi-fi, Wi-max par exemple) et ainsi éviter les doublons entre UMTS et autres services équivalents;».

N° 8 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Point 8 (*nouveau*)**Insérer un point 8, rédigé comme suit:**

«8. de fixer l'obligation aux distributeurs d'intégrer la vente d'oreillette à fil dans la vente de l'appareil portable;».

N° 9 DE MME SNOY ET DETIÈGE

Point 9 (*nouveau*)**Insérer un point 9, rédigé comme suit:**

«9. de fixer les obligations aux producteurs et distributeurs et installateurs de systèmes d'accès Internet et combiné téléphone-Internet, de façon à éviter que le système sans fil soit branché involontairement et à permettre une déconnexion de ce système, accessible très simplement pour tout usager, et que ce système sans fil ait une puissance adaptée à la taille du logement;».

JUSTIFICATION

Certains opérateurs proposent des systèmes combinés téléphone et Internet avec connexion filaire et sans fil. Le wi-fi est automatiquement branché et n'est pas facile à débrancher. Certains usagers n'ont même pas d'ordinateur et ne sont pas conscients des émissions alors même que des voisins peuvent y être exposés aussi.

D'autres systèmes de téléphone sans fil ou de wi-fi ont une puissance qui dépasse largement les besoins de l'utilisateur en rayon d'action. Nous proposons que les opérateurs laissent un choix à l'utilisateur de façon à éviter de rayonner dans les lieux de vie dont les résidents ne l'ont pas choisi.

Nr. 10 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Punt 10 (*nieuw*)**Een punt 10 invoegen, luidende:**

«10. de gewesten ertoe aan te sporen hun initiatieven te coördineren (bijvoorbeeld binnen de GICLG), teneinde de verschillende gewestelijke stralingsnormen te harmoniseren en zo nodig tot samenwerkingsakkoorden te komen;».

Nr. 11 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Considerans F (*nieuw*)**Een considerans F invoegen, luidende:**

«F. wijst erop dat de consumenten in de verkooppunten en in de tekst op de verpakkingen onvoldoende informatie vinden over de gevolgen voor de gezondheid;».

Nr. 12 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Consideransen G tot L (*alle nieuw*)**De consideransen G tot L invoegen, luidende:**

«G. verwijst naar de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 16 februari 2007;

H. attendeert op het advies dat de Hoge Gezondheidsraad op 25 juni 2008 heeft uitgebracht over de mogelijke biologische effecten van gepulseerde gemoduleerde microgolven;

I. verwijst naar de resolutie van het Europees Parlement van 4 september 2008 over de tussentijdse evaluatie van het Europees actieplan voor milieu en gezondheid en, inzonderheid, naar de punten 21 tot 23 van die resolutie, betreffende de gezondheidsrisico's van elektromagnetische straling;

J. verwijst naar de resolutie van het Vlaams Parlement van 7 januari 2009;

K. verwijst naar het arrest van het Grondwettelijk Hof van 15 januari 2009 (nr. 6/2009), waarbij de gewesten worden gemachtigd bij decreet de toegelaten straling van antennes voor mobiele telefonie vast te leggen en het voorzorgsbeginsel toe te passen;

N° 10 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Point 10 (*nouveau*)**Insérer un point 10, rédigé comme suit:**

«10. demande aux régions de se coordonner (par exemple, au sein de la CIMES) afin d'harmoniser les différentes normes d'émission régionales et au besoin aboutir à des accords de coopération;».

N° 11 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Considérant F (*nouveau*)**Insérer le considérant F suivant:**

«F. considérant l'insuffisance de l'information disponible pour les consommateurs sur les lieux de vente et sur les notices d'emballage en ce qui concerne les effets sur la santé;».

N° 12 DE MME SNOY ET DETIÈGE

Considérants G à L (*nouveaux*)**Insérer les considérants G à L suivants:**

«G. vu l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 16 février 2007;

H. vu l'avis du Conseil supérieur de la santé sur les effets biologiques potentiels des micro-ondes modulées par impulsions du 25 juin 2008;

I. vu la résolution du Parlement européen sur l'évaluation à mi-parcours de la politique santé-environnement du 4 septembre 2008 dans laquelle les points 21 à 23 concernent les risques pour la santé des rayonnements électro-magnétiques;

J. vu la résolution du Parlement flamand du 7 janvier 2009;

K. vu l'arrêt de la Cour constitutionnelle du 15 janvier 2009 (arrêt n° 6/2009), habilitant les Régions à légiférer sur les émissions des antennes de téléphonie mobile et à appliquer le principe de précaution;

L. stelt vast dat de minister die bevoegd is voor Consumentenbescherming, onlangs de verkoop van telefoons aan kleine kinderen heeft verboden, vanwege de gezondheidsimpact.».

Nr. 13 VAN DE DAMES **SNOY EN DETIÈGE**

Punt 5 (*nieuw*)

Een punt 5 invoegen, luidende:

«5. op de verpakking en in de verkooppunten van terminals voor mobiele telecommunicatie een waarde-schaal aan te brengen waaruit de consument makkelijk kan opmaken wat het stralingsniveau van die terminals is;».

Nr. 14 VAN MEVROUW **GERKENS**

Opschrift

Het opschrift aanvullen met wat volgt:

«en betreffende de bescherming van de gezondheid van de burgers tegen de aan elektromagnetische vervuiling verbonden risico's».

VERANTWOORDING

Enerzijds neemt de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing deze resolutie aan in naam van de bescherming van de volksgezondheid. Anderzijds spelen de in aanmerking te nemen gezondheidsrisico's niet alleen bij gsm-gebruik, maar ook bij het opstellen van de productnormen die op deze toestellen van toepassing zijn en bij de blootstelling aan de door de antennes en de toestellen uitgezonden straling.

Nr. 15 VAN DE DAMES **SNOY EN DETIÈGE**

Considerans A1 (*nieuw*)

Een considerans A1 invoegen, luidende:

«A1. gelet op de vele studies die aan de gang zijn, inzonderheid de actualisering van het Interphone-onderzoek van 8 oktober 2008, waarin een verband

L. vu que le ministre de la Protection des consommateurs a interdit récemment la vente d'un téléphone destiné aux petits enfants, vu le risque d'impact pour leur santé.».

N° 13 DE MMES **SNOY ET DETIÈGE**

Point 5 (*nouveau*)

Insérer un point 5, rédigé comme suit:

«5. de prévoir une échelle, apposée sur les emballages ainsi qu'affichée dans les points de vente de terminaux de télécommunication mobile, permettant de situer avec facilité pour le consommateur le niveau d'émission de ces terminaux;».

Thérèse SNOY (Ecolo-Groen!)
Maya DETIEGE (sp.a)

N° 14 DE MME **GERKENS**

Intitulé

Compléter l'intitulé par les mots suivants:

«et à protéger la santé des citoyens contre les risques liés à la pollution électromagnétique».

JUSTIFICATION

D'une part, c'est au nom de la protection de la santé que la commission Santé-Environnement adapte cette proposition de résolution. D'autre part, les risques de santé à prendre en compte concernent l'utilisation des GSM mais également les normes de produits à leur imposer et, enfin, l'exposition aux ondes émises par les antennes et les appareils.

Muriel GERKENS (Ecolo-Groen!)

N° 15 DE MMES **SNOY ET DETIÈGE**

Considérant A1 (*nouveau*)

Insérer un considérant A1, rédigé comme suit:

«A1. considérant les nombreuses études en cours, et plus particulièrement l'actualisation de l'étude «Interphone» datant du 8 octobre 2008, établissant

wordt gelegd tussen het opduiken van gliomen en «intensief» gsm-gebruik;».

Nr. 16 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Considerans F (*nieuw*)

Een considerans F invoegen, luidende:

«F. gelet op de aanbevelingen die tal van gezondheidszorgspecialisten doen om oortjes met draad te gebruiken, teneinde bij gsm-gebruik de blootstelling aan straling te beperken;».

Nr. 17 VAN DE DAMES SNOY EN DETIÈGE

Considerans G (*nieuw*)

Een considerans G invoegen, luidende:

«G. gelet op de vele studies die aan de gang zijn, inzonderheid de actualisering van het Interphone-onderzoek van 8 oktober 2008, waarvan in 2009 de conclusies bekend zullen worden gemaakt, en waarin een verband wordt gelegd tussen het opduiken van gliomen en «intensief» gsm-gebruik;».

Nr. 18 VAN MEVROUW AVONTROODT c.s.
(subamendement op amendement nr. 4)

In de voorgestelde tekst, de woorden «smartphone of pda» vervangen door de woorden «smartphone/pda (al dan niet uitgerust met gsm-technologie).».

VERANTWOORDING

Gsm is een technologie. Met smartphone/pda wordt het *handheld-device* bedoeld.

Yolande AVONTROODT (Open Vld)
Katia DELLA FAILLE DE LEVERGHEM (Open Vld)
Marie-Claire LAMBERT (PS)
Roel DESEYN (CD&V)

un lien entre l'apparition de gliomes et une utilisation «intensive» du GSM;».

N° 16 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Considérant F (*nouveau*)

Insérer un considérant F, rédigé comme suit:

«F. considérant les recommandations de plusieurs spécialistes de la santé d'utiliser une oreillette à fil afin de limiter l'exposition aux ondes lors de l'utilisation d'un GSM;».

N° 17 DE MMES SNOY ET DETIÈGE

Considérant G (*nouveau*)

Insérer un considérant G, rédigé comme suit:

«G. considérant les nombreuses études en cours, entre autres l'actualisation de l'étude «Interphone» datant du 8 octobre 2008 et dont les conclusions sont attendues dans le courant 2009, établissant un lien entre l'apparition de gliomes et une utilisation «intensive» du GSM;».

Thérèse SNOY (Ecolo-Groen!)
Maya DETIÈGE (s.pa)

N° 18 DE MME AVONTROODT ET CONSORTS
(sous-amendement à l'amendement n° 4)

Dans le texte proposé, remplacer les mots «Smartphone ou PDA» par les mots «Smartphone/PDA (équipé ou non de la technologie GSM).».

JUSTIFICATION

On parle de technologie GSM. Par Smartphone/PDA, on entend le *handheld-device*.

Nr. 19 VAN MEVROUW **SNOY**Punten 5 en 6 (*nieuw*)**De punten 5 en 6 invoegen, luidende:**

«5. rekening te houden met de problemen en het lijden van de electrohypergevoelige personen, door te voorzien in stralingsvrije zones in de openbare ruimtes en gebouwen, alsook in de trein, door het medisch onderzoek naar preventiemiddelen en zo efficiënt mogelijke behandelingen voort te zetten;

6. de beheerders van ziekenhuizen, scholen en crèches aan te raden geen draadloze internetaansluiting te installeren.».

VERANTWOORDING

Het ligt in de bedoeling bescherming te bieden aan de personen die het gevoeligst zijn voor de ongewilde blootstelling aan electromagnetische straling.

N° 19 DE MME **SNOY**Points 5 et 6 (*nouveaux*)**Insérer les points 5 et 6, rédigés comme suit:**

«5. de prendre en compte les difficultés et souffrances des personnes hyper électro-sensibles, en préservant des zones sans ondes dans les lieux et bâtiments publics ainsi que dans les trains, en poursuivant les recherches médicales pour trouver les moyens de prévention et les traitements les plus efficaces;

6. de conseiller aux gestionnaires d'hôpitaux, d'écoles et de crèches l'installation de systèmes filaires pour les liaison Internet.».

JUSTIFICATION

Protéger les personnes les plus sensibles de l'exposition non voulue aux rayonnements électromagnétiques.

Thérèse SNOY (Ecolo-Groen!)